EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 9.7.2025
COM(2025) 394 final

2025/0212 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega tehakse WTO erand, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada USA Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse (CBERA) alusel tollimaksuvabastust

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) peanõukogus võetav seisukoht seoses sellise otsuse kavandatud vastuvõtmisega, millega tehakse WTO erand, et lubada Ameerika Ühendriikidel kohaldada kuni 30. septembrini 2030 tollimaksuvabastust nõuetele vastavate toodete suhtes, mis on pärit soodustatavatest Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja territooriumidelt, mis on kindlaks määratud vastavalt Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise 1983. aasta seadusele, mida on muudetud 1990. aasta seadusega Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise laiendamise kohta (edaspidi „CBERA“).

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamist käsitlev Marrakechi leping

Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamist käsitlev Marrakechi leping (edaspidi „WTO leping“) jõustus 1. jaanuaril 1995.

Euroopa Liit on selle lepingu osaline.

2.2. Maailma Kaubandusorganisatsiooni ministrite konverents ja peanõukogu

Vastavalt WTO lepingu IV artikli lõikele 1 on ministrite konverents volitatud tegema otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes.

Vastavalt WTO lepingu IV artikli lõikele 2 täidab ministrite konverentsi kohtumiste vahelisel ajal tema ülesandeid peanõukogu.

Vastavalt IX artikli lõikele 1 teeb WTO oma otsused tavaliselt konsensuse alusel.

2.3. WTO peanõukogu kavandatav akt

Vastavalt WTO lepingu IX artikli lõikele 3 võib erakorralistel asjaoludel peatada liikmele kehtestatud kohustuse.

Ameerika Ühendriikide taotlusel on WTO peanõukogul kavas võtta vastavalt WTO lepingu IX artikli lõigetele 3 ja 4 vastu otsus teha WTO erand, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada CBERA alusel tollimaksuvabastust nõuetele vastavate toodete suhtes, mis on pärit soodustatavatest Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja territooriumidelt, (edaspidi „kavandatav akt“).

Taotlus põhineb CBERA suhtes kehtival erandil, mis kaotab kehtivuse 30. septembril 2025. Seega on kavandatava akti eesmärk teha vastavalt USA taotlusele (G/C/W/870) uus erand kuni 30. septembrini 2030.

Kavandatav akt muutub WTO liikmetele siduvaks vastavalt WTO lepingu IX artikli lõikele 3 ja II artikli lõikele 2, milles on sätestatud: „Lisades 1, 2 ja 3 sisalduvad lepingud ning neile lisanduvad õigusaktid [---] on käesoleva lepingu lahutamatu osa ja siduvad kõigile liikmetele.“

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Ameerika Ühendriigid taotlesid WTO erandit 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) I artikli lõikest 1 ja XIII artikli lõigetest 1 ja 2 tulenevatest USA kohustustest, et lubada Ameerika Ühendriikidel kohaldada CBERA alusel

tollimaksuvabastust nõuetele vastavate toodete suhtes, mis on pärit Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja territooriumidelt („soodustatavad riigid“), kuni 30. septembrini 2030.

Ameerika Ühendriigid esitasid taotluse vastavalt WTO lepingu IX artikli lõigetele 3 ja 4. USA põhjendab taotlust Kariibi mere piirkonna riikides laialt levinud vaesuse ja ebastabiilsusega ja märgib, et haavatavus looduskatastroofide suhtes halvendab kõnealuste väikeste riikide majanduslikke väljavaateid veelgi. CBERAst tulenevate soodustuste eesmärk on laiendada majanduslikke võimalusi ning aidata luua stabiilsemat ja jõukamat piirkonda.

Ameerika Ühendriigid väidavad, et CBERA alusel kehtestatud tollimaksuvabastus ei tohiks piirata teiste liikmete huve, kelle suhtes sellist vabastust ei rakendata, ja prognoositakse, et tollimaksuvabastuse pikendamine ei häiri oluliselt selliste toodete USA importi, mille suhtes kohaldatakse CBERAt, kuid mis pärinevad liikmetelt, kes ei kuulu soodustatavate riikide hulka.

Taotluse aluseks on CBERA alusel kohaldatav tariifset sooduskohtlemist käsitlev kehtiv erand, mis tehti algselt 15. veebruaril 1985 ajavahemikuks 1. jaanuarist 1984 kuni 30. septembrini 1995[1] ning mis kehtib praegu kuni 30. septembrini 2025.

Ameerika Ühendriikide taotlus lähtub 2006. aasta õigusakti „Haitian Hemispheric Opportunity through Partnership Encouragement Act“, 2008. aasta õigusakti „Haitian Hemispheric Opportunity through Partnership Encouragement Act“ ja 2010. aasta õigusakti „Haitian Economic Lift Program Act“ (edaspidi „CBERA muudetud redaktsioon“) kehtivuse lõppemisest.

Erandi tegemine ei mõjutaks negatiivselt ei liidu majandust ega kaubandussuhteid erandi saajatega. Lisaks toetab Euroopa Liit vaesuse vastu võitlemise ja stabiilsuse meetmeid. Seepärast peaks liidu võetav seisukoht peanõukogus olema erandi tegemist toetav.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[2].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

WTO peanõukogu on lepinguga, st WTO lepinguga ettenähtud organ.

Akt, mille peanõukogu peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas WTO lepingu II artikli lõikega 2 ja IX artikli lõikega 3.

---

1 (BISD 31S/20).

2 Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 7. oktoober 2014, Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, mis on nõutav tulenevalt peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna WTO lepingu sätteid erandite kohta rakendatakse WTO peanõukogu aktiga, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2025/0212 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus seoses sellise otsuse vastuvõtmisega, millega tehakse WTO erand, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada USA Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse (CBERA) alusel tollimaksuvabastust

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamist käsitlev Marrakechi leping (edaspidi „WTO leping“) jõustus 1. jaanuaril 1995.

(2) WTO lepingu II artikli lõike 2 kohaselt „lisades 1, 2 ja 3 sisalduvad lepingud ning neile lisanduvad õigusaktid (edaspidi „mitmepoolsed kaubanduslepingud“) on käesoleva lepingu lahutamatu osa ja siduvad kõigile liikmetele“.

(3) Vastavalt IX artikli lõikele 3 võib ministrite konverents erakorralistel asjaoludel teha otsuse peatada liikmele WTO lepingus või mis tahes mitmepoolses kaubanduslepingus kehtestatud kohustus.

(4) WTO lepingu IX artikli lõigetes 3 ja 4 on sätestatud WTO lepingu lisades 1A, 1B ja 1C sisalduvate mitmepoolsete kaubanduslepingute ja nende lisadega seotud erandite tegemise kord.

(5) WTO lepingu IV artikli lõike 1 kohaselt on ministrite konverents volitatud tegema otsuseid kõigis mitmepoolsete kaubanduslepingutega hõlmatud küsimustes.

(6) WTO lepingu IV artikli lõike 2 kohaselt täidab WTO ministrite konverentsi istungite vahelisel ajal selle ülesandeid WTO peanõukogu.

(7) Vastavalt IX artikli lõikele 1 teeb WTO oma otsused tavaliselt konsensuse alusel.

(8) Ameerika Ühendriikidele tehti erand 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) I artikli lõikest 1 tulenevatest kohustustest 15. veebruaril 1985 kehtivusega 1. jaanuarist 1984 kuni 30. septembrini 1995. WTO liikmed pikendasid kõnealuse erandi kehtivust 15. novembril 1995 kuni 30. septembrini 2005 ja uuesti 29. mail 2009 kuni 31. detsembrini 2014. 5. mail 2015 pikendasid WTO liikmed erandit seoses GATT 1994 I artikli lõikega 1 ja laiendasid selle kohaldamisala selliselt, et see hõlmaks GATTi XIII artikli lõikeid 1 ja 2 kuni 31. detsembrini 2019 selles ulatuses, mida oli vaja, et Ameerika Ühendriigid saaksid kohaldada tollimaksuvabastust selliste nõuetele vastavate toodete impordi suhtes, mis pärinevad soodustatavatest riikidest, mis on määratud kindlaks vastavalt CBERA sätetele, ning nad pikendasid erandit seoses GATT 1994 XIII artikli lõigetega 1 ja 2 17. oktoobrist 2019 kuni 30 septembrini 2025 selles ulatuses, mida oli vaja, et Ameerika Ühendriigid

saaksid kohaldada tollimaksuvabastust selliste nõuetele vastavate toodete impordi suhtes, mis on pärit soodustatavatest riikidest, mis on määratud kindlaks vastavalt CBERA sätetele.

(9) Ameerika Ühendriigid esitasid vastavalt WTO lepingu IX artikli lõigetele 3 ja 4 peanõukogule taotluse võtta vastu otsus teha WTO erand, et lubada Ameerika Ühendriikidel kohaldada CBERA alusel kuni 30. septembrini 2030 tollimaksuvabastust nõuetele vastavate toodete suhtes, mis on pärit Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja territooriumidelt.

(10) Ameerika Ühendriigid põhjendavad taotlust Kariibi mere piirkonna riikides, eriti Haitil, laialt levinud vaesuse ja ebastabiilsusega. CBERAst tulenevate soodustuste eesmärk on laiendada majanduslikke võimalusi ning aidata luua stabiilsemat ja jõukamat piirkonda.

(11) Erand ei mõjutaks negatiivselt ei liidu majandust ega liidu kaubandussuhteid erandi saajatega. Lisaks toetab Euroopa Liit vaesuse vastu võitlemise ja stabiilsuse meetmeid.

(12) On asjakohane määrata vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikele 9 kindlaks seisukoht, mille Euroopa Komisjon võtab liidu nimel WTO peanõukogus, et toetada Ameerika Ühendriikide taotlust teha erand, sest erand on WTO liikmetele siduv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Komisjoni poolt liidu nimel Maailma Kaubandusorganisatsiooni peanõukogus võetav seisukoht on toetada WTO erandit, mis lubab Ameerika Ühendriikidel kohaldada kuni 30. septembrini 2030 Kariibi mere piirkonna majanduse taastamise seaduse alusel tollimaksuvabastust nõuetele vastavate toodete suhtes, mis on pärit Kesk-Ameerika ja Kariibi mere riikidest ja territooriumidelt.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja